

Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Anden Afdeling)

14. juli 2016*

»Præjudiciel forelæggelse — retligt samarbejde i civile sager — forordning (EF) nr. 44/2001 — artikel 22, nr. 4) — retternes kompetence i tvister vedrørende intellektuel ejendomsret — artikel 71 — konventioner indgået af medlemsstaterne vedrørende særlige områder — Beneluxkonventionen om intellektuel ejendomsret — retternes kompetence i tvister vedrørende Beneluxvaremærker — artikel 350 TEUF«

I sag C-230/15,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Rechtbank Den Haag (retten i første instans i Haag, Nederlandene) ved afgørelse af 13. maj 2015, indgået til Domstolen den 20. maj 2015, i sagen:

Brite Strike Technologies Inc.

mod

Brite Strike Technologies SA

har

DOMSTOLEN (Anden Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, M. Ilešič (refererende dommer), og dommerne C. Toader, A. Rosas, A. Prechal og E. Jarašiūnas,

generaladvokat: H. Saugmandsgaard Øe,

justitssekretær: A. Calot Escobar,

på grundlag af den skriftlige forhandling,

efter at der er afgivet indlæg af:

— Europa-Kommissionen ved M. Wilderspin og R. Troosters, som befuldmægtigede,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 26. maj 2016,

afsagt følgende

* Processprog: nederlandsk.

Dom

- 1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 22, nr. 4), og artikel 71 i Rådets forordning (EF) nr. 44/2001 af 22. december 2000 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område (EFT 2001, L 12, s. 1).
- 2 Denne anmodning er blevet fremsat i forbindelse med en tvist mellem Brite Strike Technologies Inc., et selskab med hjemsted i Plymouth, Massachusetts (Amerikas Forenede Stater), og Brite Strike Technologies SA, et selskab med hjemsted i Luxembourg (Luxembourg), vedrørende en anmodning fra Brite Strike Technologies Inc. om annullation af et varemærke, som tilhører Brite Strike Technologies SA.

Retsforskrifter

EU-retten

- 3 11. og 12. betragtning til forordning nr. 44/2001 var affattet således:
 - »(11) Kompetencereglerne bør frembyde en høj grad af forudsigelighed og være baseret på sagsøgtes bopæl som det principielle kriterium, og dette kompetencekriterium bør altid kunne gøres gældende, undtagen i enkelte velafgrænsede tilfælde, hvor det på grund af sagens genstand eller af hensyn til parternes aftalefrihed er berettiget at lægge et andet tilknytningsmoment til grund.
[...]
 - (12) Som kompetencekriterium bør sagsøgtes bopæl suppleres med alternative kriterier baseret på en sags nære tilknytning til en bestemt ret eller på hensynet til god retspleje.«
- 4 I henhold til artikel 1, stk. 1, i forordning nr. 44/2001 »finder [denne] anvendelse på det civil- og handelsretlige område, uanset domsmyndighedens art. Den omfatter i særdeleshed ikke spørgsmål vedrørende skat, told eller administrative anliggender.«
- 5 Artikel 22, nr. 4), første afsnit, i forordning nr. 44/2001, der fandtes i afdeling 6 med overskriften »Enekompetence« i kapitel II, foreskrev:
»Enekompetente, uden hensyn til bopæl, er:
[...]
4) i sager om registrering eller gyldighed af patenter, varemærker, design samt andre lignende rettigheder, der forudsætter deponering eller registrering, retterne i den medlemsstat, på hvis område der er ansøgt om deponering eller registrering, eller hvor deponering eller registrering er foretaget eller ifølge en fællesskabsretsakt eller en international konvention anses for at være foretaget.
[...].«

6 Denne forordnings artikel 67, som findes i kapitel VII med overskriften »Forholdet til andre instrumenter«, bestemte:

»Denne forordning udelukker ikke anvendelsen af bestemmelser, som på særlige områder fastsætter regler for retternes kompetence samt for anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser, og som er indeholdt i fællesskabsretsakter [...]«

7 Nævnte forordnings artikel 69 indeholdt en liste over indgåede konventioner mellem medlemsstaterne inden forordning nr. 44/2001's ikrafttræden og bestemte, at denne forordning træder i stedet for disse konventioner, for så vidt som de vedrører områder, som nævnte forordning finder anvendelse på.

8 Artikel 71 i forordning nr. 44/2001, som ligeledes er indeholdt i kapitel VII, bestemte:

»1. Denne forordning berører ikke konventioner, hvori medlemsstaterne er parter, og som på særlige områder fastsætter regler for retternes kompetence samt for anerkendelse eller fuldbyrdelse af retsafgørelser.

2. Med henblik på at sikre en ensartet fortolkning anvendes stk. 1 på følgende måde:

a) denne forordning er ikke til hinder for, at en ret i en medlemsstat, der er part i en konvention vedrørende et særligt område, kan anse sig for kompetent i medfør af den pågældende konvention, også selv om sagsøgte har bopæl på en medlemsstats område, der ikke er part i den pågældende konvention. [...]

[...]«.

9 I henhold til artikel 76 trådte forordning nr. 44/2001 i kraft den 1. marts 2002.

10 Forordning nr. 44/2001 er blevet ophævet ved Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1215/2012 af 12. december 2012 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område (EUT 2012, L 351, s. 1), som finder anvendelse fra den 10. januar 2015.

11 De regler, der er fastsat i artikel 22, nr. 4), artikel 67 og artikel 71 i forordning nr. 44/2001, er gentaget i artikel 24, nr. 4), artikel 67 og artikel 71 i forordning nr. 1215/2012.

12 Artikel 69 i forordning nr. 1215/2012 bestemmer:

»I forholdet mellem medlemsstaterne træder denne forordning i stedet for konventioner, der regulerer samme spørgsmål som denne forordning, jf. dog artikel 70 og 71. Særlig træder denne forordning i stedet for de konventioner, der er opført på den liste, Kommissionen har udarbejdet i henhold til artikel 76, stk. 1, litra c), og stk. 2.«

13 Da tvisten i hovedsagen er blevet anlagt for den forelæggende ret den 21. september 2012, skal spørgsmålet om retternes kompetence, der er rejst i anmodningen om præjudiciel afgørelse, behandles i henhold til forordning nr. 44/2001.

Beneluxkonventionen

14 Beneluxkonventionen om intellektuel ejendomsret (varemærker og design) af 25. februar 2005, undertegnet i Haag af Kongeriget Belgien, Storhertugdømmet Luxembourg og Kongeriget Nederlandene (herefter »Beneluxkonventionen«), trådte i kraft den 1. september 2006.

- 15 Beneluxkonventionen erstatter Beneluxlandenes fælles lov om varemærker (herefter »BFLV«) og Beneluxlandenes fælles lov om design (herefter »BFLD«).
- 16 BFLV trådte i kraft den 1. januar 1971 og var knyttet som bilag til Beneluxkonventionen om varemærker af 19. marts 1962, der for sin del trådte i kraft den 1. juli 1969. Denne konvention er blevet ophævet ved Beneluxkonventionen.
- 17 BFLV's artikel 37, punkt A, foreskrev:
- »Såfremt det ikke udtrykkeligt er aftalt, hvilken ret der har stedlig kompetence, er den kompetente ret på varemærkeområdet retten på det sted, hvor sagsøgte har sin bopæl, eller på det sted, hvor den omtvistede forpligtelse er opstået, er opfyldt eller skulle have været opfyldt. Det sted, hvor der er blevet indgivet en ansøgning om et varemærke, eller hvor et varemærke er registreret, kan under ingen omstændigheder i sig selv udgøre grundlaget for fastlæggelsen af kompetencen.
- Når de kriterier, der er fastsat ovenfor, ikke er tilstrækkelige med henblik på at fastlægge den stedlige kompetence, kan sagsøgeren anlægge sag ved retten på det sted, hvor den pågældende har sin bopæl, eller, såfremt den pågældende ikke har en bopæl eller et opholdssted på Beneluxområdet, ved en ret efter eget valg, dvs. enten i Bruxelles, Haag eller Luxembourg.«
- 18 BFLD trådte i kraft den 1. januar 1975 og var knyttet som bilag til Beneluxkonventionen om design af 25. oktober 1966, der trådte i kraft den 1. januar 1974. Denne konvention er også blevet ophævet ved Beneluxkonventionen.
- 19 BFLD's artikel 29, stk. 1, var affattet således, at dens ordlyd svarede til ordlyden af BFLV's artikel 37, punkt A).
- 20 Beneluxkonventionen om varemærker og Beneluxkonventionen om design fremgik ikke af den liste, der er indeholdt i artikel 69 i forordning nr. 44/2001.
- 21 I henhold til præambelen har Beneluxkonventionen bl.a. til formål at »erstatte konventioner, fælles love og ændringsprotokoller på Beneluxvaremærke-, designområdet med en enkelt konvention, som på systematisk og gennemsigtig vis regulerer både varemærke- og designretten«, og at »erstatte Bureau Benelux des Marques [(Benelux-Varemærkemyndigheden)] og Bureau Benelux des Dessins ou Modèles [(Beneluxlandenes Designkontor)] med Organisation Benelux de la Propriété intellectuelle (marques, dessins ou modèles) [(Beneluxmyndigheden for intellektuel ejendomsret (varemærker og design))], der skal udføre sine opgaver på tværs af de organer, der har en selvstændig og supplerende kompetence til at træffe afgørelse og forestå den praktiske gennemførelse«.
- 22 Beneluxkonventionens artikel 1.2, bestemmer:
- »1. Der oprettes en fælles Organisation for Intellektuel Ejendomsret (Varemærker og Design) for Beneluxlandene [...].
2. Organisationens organer er følgende:
- a. Ministerkomitéen [...].
- b. Bestyrelsen [...],
- c. Beneluxkontoret for Intellektuel Ejendomsret (Varemærker og Design) [...].«

23 Beneluxkonventionens artikel 1.5 præciserer:

- »1. Organisationen skal have sæde i Haag.
- 2. Beneluxkontoret skal være beliggende i Haag.
- 3. Beneluxkontorets afdelinger kan være beliggende andetsteds.«

24 Beneluxkonventionens artikel 2.2 bestemmer:

»[...] [E]neretten til et varemærke skal opnås ved registrering af varemærket, hvor ansøgningen er indgivet på Beneluxlandenes område (Beneluxanmeldelse) eller som følge af en registrering ved Det Internationale Bureau (international anmeldelse).«

25 Beneluxkonventionens artikel 2.4, ab initio og litra f), er affattet således:

»Følgende giver ikke ret til varemærket:

[...]

f) registrering af et varemærke, såfremt ansøgningen herom skete i ond tro, herunder:

1. indgivelse af en ansøgning under omstændigheder, hvor der forelå kendskab til eller uundskyldelig uvidenhed om normal brug i de tre foregående år på Beneluxområdet af et varemærke, der ligner for lignende varer eller tjenesteydelser, af tredjemand, som ikke har givet samtykke til nævnte ansøgning;
2. indgivelse af en ansøgning under omstændigheder, hvor der på grund af direkte forbindelser forelå kendskab til normal brug i de tre foregående år uden for Beneluxområdet, af et varemærke, der ligner for lignende varer eller tjenesteydelser, medmindre tredjemand har givet samtykke, eller det påståede kendskab var opnået efter påbegyndelsen af den brug, som ansøgeren ville have haft af varemærket på Beneluxområdet.«

26 Beneluxkonventionens artikel 2.5 foreskriver:

»1. Ansøgninger om registrering af Beneluxvaremærker skal indgives til de nationale myndigheder eller til Beneluxkontoret på den måde, der er fastsat i gennemførelsesforordningen [...].

[...]

4. Sker indgivelsen af ansøgningen til en national myndighed, skal den nationale myndighed videresende Beneluxanmeldelsen til Beneluxkontoret, enten hurtigst muligt efter at have modtaget anmeldelsen eller efter at have fastslået, at anmeldelsen opfylder de opstillede betingelser.

[...]«

27 Beneluxaftalens artikel 2.8 er affattet således:

»1. Uden at dette berører anvendelsen af artikel[erne] [om de afslagsgrunde, som Beneluxkontoret kan anvende, og om muligheden for at gøre indsigelse for Beneluxkontoret], registreres varemærket for de produkter eller tjenesteydelser, som ansøgeren har nævnt, hvis det opfylder gennemførelsesforordningens bestemmelser. [...]

2. Såfremt alle betingelserne i artikel 2.5 er opfyldt, kan ansøgeren i henhold til bestemmelserne i gennemførelsesforordningen anmode Beneluxkontoret om at foretage registreringen af anmeldelsen uden ophold. Artiklerne [om de afslagsgrunde, som Beneluxkontoret kan anvende, og om muligheden

for at gøre indsigelse for Beneluxkontoret] finder anvendelse på således registrerede varemærker, for så vidt som Beneluxkontoret har beføjelse til at beslutte at ophæve registreringen, og at indehaveren af varemærket kan indgive en klage med henblik på opretholdelsen af registreringen.«

28 Beneluxkonventionens artikel 2.10, stk. 2, tilføjer, at »Beneluxkontoret skal registrere internationale anmeldelser, for hvilke der er anmodet om forlængelse af beskyttelse på Beneluxlandenes område«.

29 Beneluxkonventionens artikel 2.28, stk. 3, bestemmer:

»For så vidt som indehaveren af den tidligere registrering eller tredjemand som omhandlet i artikel 2.4, litra [...] f), er part i søgsmålet, kan enhver berørt person påberåbe sig ugyldigheden af:

[...]

b. den registrering, som ikke giver ret til varemærket i henhold til artikel 2.4, litra [...] f), [...]; den ugyldighed, der følger af artikel 2,4, litra [...] f), skal gøres gældende inden for en frist på fem år fra datoen for registreringen. [...].«

30 Beneluxkonventionens artikel 4.6 med overskriften »Stedlig kompetence«, bestemmer:

»1. Såfremt det ikke udtrykkeligt er aftalt, hvilken ret der har stedlig kompetence, er den kompetente ret på varemærke- og designområdet retten på det sted, hvor sagsøgte har sin bopæl, eller på det sted, hvor den omtvistede forpligtelse er opstået, er opfyldt eller skulle have været opfyldt. Det sted, hvor der er blevet indgivet en ansøgning om et varemærke eller et design, eller hvor et varemærke eller et design er registreret, kan under ingen omstændigheder i sig selv udgøre grundlaget for fastlæggelsen af kompetencen.

2. Når de kriterier, der er fastsat ovenfor, ikke er tilstrækkelige med henblik på at fastlægge den stedlige kompetence, kan sagsøgeren anlægge sag ved retten på det sted, hvor den pågældende har sin bopæl, eller, såfremt den pågældende ikke har en bopæl eller et opholdssted på Beneluxområdet, ved en ret efter eget valg, dvs. enten i Bruxelles, Haag eller Luxembourg.

3. Retterne anvender ex officio de regler, der er fastsat i stk. 1 og 2, og fastslår udtrykkeligt deres kompetence.

[...]«

31 Beneluxkonventionen findes ikke på listen, som der henvises til i artikel 69 i forordning nr. 1215/2012.

Tvisten i hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål

32 Brite Strike Technologies SA er et selskab med hjemsted i Luxembourg, som tilhører et netværk, der distribuerer taktiske belysningsprodukter udviklet af det amerikanske selskab Brite Strike Technologies Inc.

33 Den 4. februar 2010 indgav Brite Strike Technologies SA en ansøgning om registrering af ordmærket »Brite Strike« som Beneluxvaremærke.

34 Beneluxkontoret for Intellektuel Ejendomsret (Varemærker og Design), der har hjemsted i Haag (Nederlandene), foretog denne registrering.

- 35 Den 21. september 2012 har Brite Strike Technologies Inc. anlagt sag mod Brite Strike Technologies SA for Rechtbank Den Haag (retten i første instans i Haag) med påstand om annullation af nævnte varemærke i henhold til Beneluxkonventionens artikel 2.4 og 2.28.
- 36 Brite Strike Technologies SA har handlet i ond tro ved at lade det omhandlede varemærke registrere. Med sit kendskab til, at ordmærket »Brite Strike« var blevet anvendt af Brite Strike Technologies Inc. i Beneluxlandene, har Brite Strike Technologies SA ladet dette mærke registrere alene med det formål at opnå eneret til dette mærke og således at forhindre Brite Strike Technologies Inc. i fortsat selv at anvende nævnte mærke i Beneluxlandene.
- 37 Brite Strike Technologies SA har rejst indsigelse vedrørende manglende kompetence. Ifølge Brite Strike Technologies SA burde søgsmålet have været anlagt i Luxembourg og ikke i Haag.
- 38 Rechtbank Den Haag (retten i første instans i Haag) har fastslået, at hvis kompetencereglen i Beneluxkonventionens artikel 4.6 finder anvendelse, følger det heraf, at den ikke har kompetence til at påkende denne tvist. Hvis derimod kompetencereglen i artikel 22, nr. 4), i forordning nr. 44/2001 skal have forrang, kan det forelæggende ret have kompetence.
- 39 Der skal derfor ses nærmere på forholdet mellem forordning nr. 44/2001 og Beneluxkonventionen.
- 40 I denne henseende har Rechtbank Den Haag (retten i første instans i Haag) henvist til en dom afsagt af Gerechtshof Den Haag (appeldomstolen i Haag) den 26. november 2013. I denne doms præmis 28-34 fastslog sidstnævnte ret, at henset til den omstændighed, at Beneluxkonventionen er blevet indgået efter ikrafttrædelsen af forordning nr. 44/2001, har kompetencereglen i denne forordnings artikel 22, nr. 4), forrang.
- 41 Det er imidlertid Rechtbank Den Haags (retten i første instans i Haag) vurdering, at spørgsmålet om forholdet mellem forordning nr. 44/2001 og Beneluxkonventionen skal forelægges Domstolen.
- 42 Under disse omstændigheder har Rechtbank Den Haag (retten i første instans i Haag) besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»1) Skal Beneluxkonventionen (eventuelt ud fra de i præmis 28-34 i dommen fra Gerechtshof Den Haag [(appeldomstolen i Haag)] af 26.11.2013 nævnte grunde) betragtes som en senere konvention, således at [Beneluxkonventionens] artikel 4.6 [...] ikke kan anses for en særlig regel som omhandlet i artikel 71 i [forordning nr. 44/2001]?

Såfremt dette spørgsmål besvares bekræftende:

- 2) Følger det af artikel 22, nr. 4), i forordning nr. 44/2001, at såvel de belgiske som de nederlandske og luxembourgske retter har international kompetence til at påkende tvisten?
- 3) Hvis ikke, hvorledes skal det i et tilfælde som det foreliggende bestemmes, om det er de belgiske, de nederlandske eller de luxembourgske retter, der har international kompetence? Kan artikel 4.6 i Beneluxkonventionen [...] (alligevel) finde anvendelse med henblik på denne (nærmere) bestemmelse af den internationale kompetence?«

Om de præjudicielle spørgsmål

Det første spørgsmål

- 43 Det skal indledningsvis fastslås, at en tvist som den foreliggende mellem Brite Strike Technologies Inc. og Brite Strike Technologies SA både kan være omfattet af anvendelsesområdet for Beneluxkonventionen og for forordning nr. 44/2001.
- 44 Denne tvist vedrører således dels gyldigheden af registreringen af et Beneluxvaremærke og bør, som det fremgår af forelæggelsesafgørelsen, løses på grundlag af Beneluxkonventionens artikel 2.4 og 2.28.
- 45 Dels følger det nødvendigvis af indføjelsen af »i sager om registrering eller gyldighed af [...] varemærker« i kapitel II, afdeling 6, i forordning nr. 44/2001, at gyldigheden af registreringen af varemærker er en del af det »civile og handelsretlige område« som anført i denne forordnings artikel 1, stk. 1.
- 46 Eftersom den regel om retternes kompetence, der er fastsat i artikel 22, nr. 4), i forordning nr. 44/2001, er uforenelig med den regel om retternes kompetence, der specifikt er fastsat i Beneluxkonventionens artikel 4.6 for tvister vedrørende Beneluxvaremærker, skal det afgøres, hvilken af de to bestemmelser der finder anvendelse.
- 47 Det er på denne baggrund, at den forelæggende ret med sit første spørgsmål nærmere bestemt ønsker oplyst, om artikel 71 i forordning nr. 44/2001 skal fortolkes således, at den er til hinder for, at en regel om retternes kompetence i tvister vedrørende Beneluxvaremærker og -design, der er fastsat i Beneluxkonventionens artikel 4.6, finder anvendelse på disse tvister.
- 48 Artikel 71 i forordning nr. 44/2001 fandtes i forordningens kapitel VII med overskriften »Forholdet til andre instrumenter« og bestemte i stk. 1, at forordningen ikke »berører [...] konventioner, hvori medlemsstaterne er parter, og som på særlige områder fastsætter regler for retternes kompetence samt for anerkendelse eller fuldbyrdelse af retsafgørelser«.
- 49 Til trods for anvendelsen af ordene »konventioner, hvori medlemsstaterne er parter«, der antyder, at det kun er konventioner, som samtlige medlemsstater har indgået, der var omfattet af nævnte artikel 71, fremgår det utvetydigt af ordlyden af artikel 71, stk. 2, litra a), at de omhandlede konventioner også omfattede dem, som kun var indgået af visse medlemsstater.
- 50 Det følger desuden af artikel 69 i forordning nr. 44/2001, sammenholdt med artikel 71 heri, at sidstnævnte artikel, hvis meget generelle ordlyd lige er blevet gengivet, ikke skal fortolkes således, at den kun finder anvendelse på konventioner indgået med flere medlemsstater, hvis en eller flere tredjelande også er part i sådanne konventioner.
- 51 Selv om det følger heraf, at forholdet mellem reglerne om retternes kompetence som fastsat ved forordning nr. 44/2001 og reglerne herom, der er indeholdt i visse konventioner indgået mellem medlemsstaterne, var reguleret til fordel for disse konventioner ved artikel 71 i forordning nr. 44/2001, gav denne bestemmelse imidlertid ikke medlemsstaterne mulighed for ved indgåelse af nye specialkonventioner eller ændring af allerede gældende konventioner at indføre regler, der havde forrang for reglerne i denne forordning (dom af 4.5.2010, TNT Express Nederland, C-533/08, EU:C:2010:243, præmis 38).
- 52 Det bemærkes i denne forbindelse, at artikel 71 i forordning nr. 44/2001 erstattede artikel 57 i Bruxelleskonventionen af 1968 om retternes kompetence og om fuldbyrdelse af retsafgørelser i borgerlige sager, herunder handelssager (EFT 1978, L 304, s. 32), der vedrørende konventioner på særlige områder henviste til konventioner, som de kontraherende stater »har [tiltrådt] eller vil«

tiltræde. Ved anvendelsen af ordene »eller vil« præciserede Bruxelleskonventionens artikel 57, at reglerne i Bruxelleskonventionen ikke var til hinder for at anvende andre regler, som de kontraherende stater tiltrådte i fremtiden ved indgåelse af specialkonventioner. Disse ord er ikke blevet gentaget i artikel 71 i forordning nr. 44/2001 (dom af 4.5.2010, TNT Express Nederland, C-533/08, EU:C:2010:243, præmis 37 og 38).

- 53 Begrænsningen i anvendelsesområdet for artikel 71 i forordning nr. 44/2001, som nævnt i nærværende doms præmis 51, afspejler fast retspraksis, hvorefter medlemsstaterne, efterhånden som fælles regler vedtages, ikke længere har ret til at indgå internationale aftaler, der berører disse regler (dom af 4.5.2010, TNT Express Nederland, C-533/08, EU:C:2010:243, præmis 38).
- 54 Denne begrænsning gælder også for så vidt angår medlemsstaternes indgåelse af aftaler med hinanden. Henset til den forrang, som EU-retten principielt har for konventioner, der er indgået mellem medlemsstaterne (jf. bl.a. dom af 27.9.1988, Matteucci, 235/87, EU:C:1988:460, præmis 22 og den deri nævnte retspraksis), er medlemsstaternes indgåelse af konventioner, der berører disse regler således principielt forbudt.
- 55 I den foreliggende sag skal det undersøges, om Beneluxkonventionen strider mod denne begrænsning, hvilket ville bevirke, at artikel 71 i forordning nr. 44/2001 ikke tillader, at Beneluxkonventionens artikel 4.6 anvendes til skade for denne forordnings artikel 22, nr. 4).
- 56 I denne undersøgelse er det vigtigt at tage hensyn til den omstændighed, at Beneluxkonventionen er en aftale, der er indgået mellem Kongeriget Belgien, Storhertugdømmet Luxembourg og Kongeriget Nederlandene inden for rammerne af deres regionale union, Benelux. Artikel 71 i forordning nr. 44/2001 skal således fortolkes i lyset af artikel 350 TEUF, som bestemmer, at EU-retten ikke er til hinder for, at denne regionale union fortsat består og gennemføres, i det omfang de mål, som denne forfølger, ikke nås ved anvendelsen af EU-retten.
- 57 Som Domstolen allerede har anført, gør denne bestemmelse det muligt for Kongeriget Belgien, Storhertugdømmet Luxembourg og Kongeriget Nederlandene som en undtagelse fra EU-reglerne at lade de regler, der finder anvendelse inden for rammerne af deres regionale union, forblive i kraft, for så vidt som denne regionale union er foran med hensyn til gennemførelsen af fællesmarkedet (jf. vedrørende artikel 233 EØF, hvis ordlyd er blevet gentaget i artikel 306 EF og derefter i artikel 350 TEUF, dom af 16.5.1984, Pakvries, 105/83, EU:C:1984:178, præmis 11, og af 2.7.1996, Kommissionen mod Luxembourg, C-473/93, EU:C:1996:263, præmis 42). For at være begrundet skal en sådan undtagelse desuden være nødvendig for, at Beneluxordningen kan fungere tilfredsstillende (dom af 11.8.1995, Roders m.fl., C-367/93 – C-377/93, EU:C:1995:261, præmis 25 og 40).
- 58 Hvad angår det første af disse krav bemærkes, at gennemførelse af fællesmarkedet vedrørende varemærker og design omfatter dels EU's enhedspatenter reguleret ved Rådets forordning (EF) nr. 207/2009 af 26. februar 2009 om EF-varemærker (EUT 2009, L 78, s. 1), som ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2015/2424 af 16. december 2015 (EUT 2015, L 341, s. 21), og ved Rådets forordning (EF) nr. 6/2002 af 12. december 2001 om EF-design (EFT 2002, L 3, s. 1), dels den delvise harmonisering af regler om medlemsstaternes varemærker og design, der blev gennemført ved Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2008/95/EF af 22. oktober 2008 om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om varemærker (EUT 2008, L 299, s. 25) og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 98/71/EF af 13. oktober 1998 om retlig beskyttelse af mønstre (EFT 1998, L 289, s. 28).
- 59 Inden for rammerne af Benelux er de tre medlemsstaters varemærker og design blevet erstattet af enhedspatenter. Denne ordning, der findes sideløbende med ordningen vedrørende EU's enhedspatenter, er foran denne EU-ordning samtidig med, at den integrerer den delvise

harmonisering, der er gennemført ved direktiv 2008/95 og direktiv 98/71. Beneluxvaremærker og -design er således underlagt en fuldstændig ensartet lovgivning, der har fælles institutionelle og proceduremæssige regler. Blandt disse sidstnævnte findes Beneluxaftalens artikel 4.6.

- 60 Hvad angår det andet krav, der er nævnt i nærværende doms præmis 57, skal enhver undtagelse for at være begrundet i artikel 350 TEUF være nødvendig, for at den omhandlede Beneluxordning kan fungere tilfredsstillende, henset til formålet med artikel 350 TEUF, som består i at forhindre, at anvendelsen af EU-retten bevirker, at Benelux opløses, eller at dens udvikling hindres (dom af 16.5.1984, Pakvries, 105/83, EU:C:1984:178, præmis 11, og af 2.7.1996, Kommissionen mod Luxembourg, C-473/93, EU:C:1996:263, præmis 42).
- 61 Hvad angår Beneluxkonventionens artikel 4.6 bemærkes, at den EU-retlige regel, som denne bestemmelse er en undtagelse til, er den, der omhandler retternes kompetence i tvister vedrørende varemærker og -design, der findes i artikel 22, nr. 4), i forordning nr. 44/2001 og siden den 10. januar 2012 i artikel 24, nr. 4), i forordning nr. 1215/2012. Denne EU-retlige regel fastsætter som kriterium for retternes kompetence det sted, hvor registret føres (jf. i denne retning dom af 13.7.2006, GAT, C-4/03, EU:C:2006:457, præmis 22).
- 62 I denne henseende bemærkes, at hvad angår tvisterne om EU's enhedspatenter har EU-lovgiver i henhold til artikel 67 i forordning nr. 44/2001 også fraveget denne selvsamme regel om retternes kompetence ved i artikel 97 i forordning nr. 207/2009 at fastsætte en anden regel om retternes kompetence, som bl.a. er baseret på sagsøgtens bopæl og således sikrer, at retterne i hver medlemsstat kan få forelagt tvister om EU's enhedspatenter. Med denne regel undgås det, at disse tvister samles for retterne i Kongeriget Spanien, den medlemsstat, på hvis område ansøgningerne og registreringerne er centraliseret og registret føres.
- 63 Henset til den omstændighed, at Beneluxvaremærkerne og -designet er omfattet af en ordning, der er udviklet i de tre omhandlede medlemsstater, efter den retslige struktur, der er oprettet ved Benelux, baseret på et decentraliseret system, ledsaget af en præjudiciel forelæggelsesmekanisme ved Beneluxdomstolen og med denne regionale unions flersproglige karakter, kan den regel, der er kodificeret i Beneluxkonventionens artikel 4.6, som bl.a. er baseret på sagsøgtens bopæl og således sikrer, at tvisterne om Beneluxvaremærkerne og -designet alt efter omstændighederne kan behandles af en belgisk, luxembourgsk eller nederlandsk ret, i stedet for i medfør af artikel 22, nr. 4), i forordning nr. 44/2001 og artikel 24, nr. 4), i forordning nr. 1215/2012 at blive samlet for de nederlandske retter på det sted, hvor ansøgningerne og registreringerne samles, og hvor registret føres, betegnes som nødvendig for, at ordningen med Beneluxvaremærker og -design kan fungere tilfredsstillende, således som generaladvokaten har anført i punkt 41 i forslaget til afgørelse og analogt med det, som EU-lovgiver har anført vedrørende retternes kompetence i tvisterne vedrørende EU's enhedspatenter.
- 64 Det følger heraf, at artikel 71 i forordning nr. 44/2001, sammenholdt med artikel 350 TEUF, ikke er til hinder for, at Kongeriget Belgien, Storhertugdømmet Luxembourg og Kongeriget Nederlandene, som en undtagelse til artikel 22, nr. 4), i forordning nr. 44/2001 og til artikel 24, nr. 4), i forordning nr. 1215/2012, opretholder reglen om retternes kompetence i tvisterne vedrørende Beneluxvaremærker og -design, som de har indført i BFLV's artikel 37, punkt A, og i BFLD's artikel 29, stk. 1, og bekræftet i Beneluxkonventionens artikel 4.6.
- 65 Hvad endelig angår Domstolens praksis, hvorefter anvendelsen af en konvention, som undtagelse til en regel, der er indført af EU vedrørende retternes kompetence, anerkendelse eller fuldbyrdelse, ikke må krænke de principper, der underbygger det retslige samarbejde på det civil- og handelsretlige område inden for Unionen, såsom de principper, der er blevet påberåbt vedrørende retternes kompetence i 11. og 12. betragtning til forordning nr. 44/2001, forudsigelighed, med hensyn til hvilke retter der har kompetence, og dermed retssikkerhed for borgerne og god retspleje (jf. bl.a. dom af 4.5.2010, TNT Express Nederland, C-533/08, EU:C:2010:243, præmis 49, og af 19.12.2013, Nipponkoa Insurance, C-452/12, EU:C:2013:858, præmis 36), bemærkes, at en bestemmelse, såsom Beneluxkonventionens

artikel 4.6, som er baseret på sagsøgtes bopæl som det principielle kriterium, suppleret med andre værneting, der har en tæt forbindelse til tvistens genstand, er i overensstemmelse med de principper, der er nævnt i 11. og 12. betragtning.

- 66 Henset til de ovenstående betragtninger skal det første spørgsmål besvares med, at artikel 71 i forordning nr. 44/2001, sammenholdt med artikel 350 TEUF, ikke er til hinder for, at reglen om retternes kompetence i tvister vedrørende Beneluxvaremærker og -design, der er fastsat i Beneluxkonventionens artikel 4.6, finder anvendelse på disse tvister.

Om det andet og det tredje spørgsmål

- 67 Henset til besvarelsen af det første spørgsmål og til, at det deraf følger, at artikel 22, nr. 4), i forordning nr. 44/2001 ikke finder anvendelse, er det uforholdt at besvare det andet og det tredje spørgsmål.

Sagens omkostninger

- 68 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Anden Afdeling) for ret:

Artikel 71 i Rådets forordning (EF) nr. 44/2001 af 22. december 2000 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område, sammenholdt med artikel 350 TEUF er ikke til hinder for, at reglen om retternes kompetence i tvister vedrørende Beneluxvaremærker og -design, der er fastsat i artikel 4.6 i Beneluxkonventionen om intellektuel ejendomsret (varemærker og design) af 25. februar 2005, undertegnet i Haag af Kongeriget Belgien, Storhertugdømmet Luxembourg og Kongeriget Nederlandene, finder anvendelse på disse tvister.

Underskrifter